

som de samme Udgifter var før Krigen. Det ser ikke saa afskrækkende ud i Øjeblikket, hvor vi er vantede til at regne med de mange finansielle Abnormiteter til den ene og den anden Side, som vi oplever i disse Tider, hvor vi kan se en Stempel-skat paa Aktieomsætningen naa op til saa svimlende Beløb, hvor vi kan regne med et halvt Hundrede Millioner Kroner ved Merindtægtsskatten, og hvor vi, som Finansministeren gør det, kan regne med en Indtægt af den ordinære Indkomst- og Formueskat paa omtrent 42 Mill. Kr. Det er Tal, der er saa store i Forhold til dem, vi er vantede til at regne med, at det maaske hos mange kan fremkalde en vis Letsindighed. Finansministeren advarede mod denne Letsindighed og manede til Spar-sommelighed, saaledes som alle Finansministre lige fra de ældste Tider har gjort det, og som alle Finansministre vil blive ved med at gøre det. Men de særlige Forhold, hvorunder vi lever, taler i høj Grad for, at disse Ord ikke, som saa ofte Finansministres Ord før i lignende Retning, bliver talt for døve Øren. Det forekommer mig, at disse store forøgede Udgifter til Forrentning og Afdrag, som vel at mærke bliver ved at løbe efter Krigen, naar de ekstraordinære Indtægtskilder er stoppet, vil blive meget følelige for vor Statshusholdning i Fremtiden, og de bør, hvis det kan undgaas, ikke forøges.

Om den politiske Stilling vil der ikke være meget at sige i Dag paa Grund af den Forligssituation, i hvilken vi nu befinder os. Om det vestindiske Spørgsmaal ønsker jeg ikke at tale, bl. a. af den Grund, at jeg er Formand for den Kommission, der er nedsat til at overveje det, og fordi der desuden allerede er talt saa meget derom. Og om den politiske Situation i de Maaneder, der gik forud for den Overenskomst, under hvilken vi nu lever, vil jeg tale saa lidt som muligt i Betragtning af, at vi nu er naaet til en politisk Ordning, som vi fra alle Sider vil gøre vort bedste for at faa til at holde saa længe som muligt. Da Verdenskrigen begyndte, var det Hensigten fra alle Sider, at indropolitisk Strid skulde lægges til Side, og at vi trods alle Modsætninger skulde staa sammen om at føre Landet frelst ud af de Farer, der truede os, uanset

hvilken Regering der sad. Det var den Gang man talte om „Borgfred“ uden at faa Kvalmefornemmelser derved, og uden at der viste sig nogen ironisk Trækning i Mundvigene hos nogen. Men siden har Tilstanden helt forandret sig. Allerede for længst hører baade Ordet og det, det skulde være Udtryk for, Fortiden til. Jeg vil ikke lægge Skylden derfor paa een Side alene, for en stor Del bunder det i noget almenmenneskeligt.

Den dybe og alvorlige Følelse, som ogsaa greb vort Folk i Begyndelsen af Verdenskrigen, er — det kan ikke nytte at nægte det — efterhaanden veget Pladsen for en vis Afslappelse, en vis Tilvænnning til Krigens Rædsler til Trods for, at denne Verdenskrig er uden Side-stykke i Historien, til Trods for dens uhyre Vælde. Der har været Perioder af forholdsvis Stilstand i Krigen, lange Perioder af forholdsvis Ensformighed, som ret naturligt har kunnet svække Fornemmelserne hos mange og fremkalde en vis falsk Tryghedsfølelse. Jeg siger „falsk Tryghedsfølelse“, thi jeg tror, det maa indrømmes, naar man tænker nærmere over Sagen, at de Farer, hvormed Krigssituationen truer de smaa neutrale Lande, er saa langt fra at blive ringere, efterhaanden som Krigen skrider frem, at tværtimod det modsatte er Tilfældet. Presset bliver større, de Farer, der truer, bliver i Virkeligheden større, selv om det ikke er umiddelbart til at se. Derfor er Tryghedsfølelsen falsk, men til en vis Grad har den været til Stede hos mange. Og saa er det gaaet saaledes, at den gamle Adam efterhaanden er dukket frem igen. Skulde dette ikke være sket, vilde det have krævet en Række Betingelser, som ikke var til Stede, deriblandt en overordentlig Hensynsfuldhed og Varsomhed fra selve Regeringens Side. Stridsspørgsmaal, som ikke nødvendigt rejste sig paa Grund af Krigssituationen, maatte ikke være bragte frem, og ved Behandlingen af de ved Krigen skabte Forhold, f. Eks. ved alle Dyrtidsforanstaltninger, burde Regeringen, som jeg allerede oftere har udtalt fra denne Plads, have gjort mere, end der er gjort, for at skabe Enighed og Samstemning mellem Partierne med Hensyn til de Hovedlinier, efter hvilke der skulde handles.